

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Irena LIPOWICZ

Warszawa,

3. I. 2013

RPO-665148-II-704/11/PM

00-090 Warszawa Tel. centr. 22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 22 827 64 53

Pan
Jarosław Gowin
Minister Sprawiedliwości
Warszawa

Szanowny Panie Ministrze

Do Rzecznika Praw Obywatelskich zwrócił się pan P. K., przebywający w Zakładzie Karnym w O., który żalił się na sposób realizacji widzeń w tej jednostce. Podniósł on, iż konstrukcja połączonych stolików, oddzielonych od siebie przezroczystymi przegrodami, nie odpowiada formie widzenia określonej w art. 105a § 5 k.k.w., który stanowi, że widzenia odbywają się pod nadzorem funkcjonariusza, w sposób umożliwiający bezpośredni kontakt skazanego z osobą odwiedzającą przy oddzielnym stoliku.

Z wyjaśnień udzielonych Rzecznikowi przez Dyrektora Zakładu Karnego w piśmie z dnia 30 stycznia 2012 r. wynika, iż „sala, w której udzielane są widzenia umożliwiające bezpośredni kontakt stanowi kompleks 34 stanowisk, oddzielonych od siebie przegrodami wykonanymi z tworzywa sztucznego, usytuowanymi wzdłuż stołu, który składa się z blatu oraz podpory. Stoliki zestawione są w szeregu, a poszczególne stanowiska oddzielono od siebie przegrodami. Osoby odwiedzające i skazani znajdują się po przeciwnych stronach stołu”.

Sprawa sposobu udzielania widzeń była już przedmiotem zainteresowania Rzecznika Praw Obywatelskich. W piśmie RPO-661621-II-704.3/10/MK z dnia 15 września 2011 r. kierowanym do Ministra Sprawiedliwości Rzecznik zakwestionował m.in. praktykę udzielania widzeń w salach, w których stoliki zestawione są w szeregu, poszczególne stanowiska oddzielono od siebie przegrodami, a osoby odwiedzające

i skazani znajdują się po przeciwnych stronach stołu. Rzecznik wskazał również, iż połączenie stolików ze sobą sprawia, że pomiędzy uczestnikami widzenia powstaje bariera uniemożliwiająca w istocie nawiązanie kontaktu w formie, jaką przewidział ustawodawca. W konkluzji Rzecznik zawarł opinię, że stosowanie wszelkich barier, w tym w postaci stołów oddzielających osoby odwiedzające od skazanych korzystających z widzeń na zasadach określonych w art. 105a § 5 k.k.w., jest sprzeczne z treścią tego przepisu. Stanowi ponadto nadmierną i nieuzasadnioną dolegliwość i w związku z tym jest sprzeczne również z art. 4 § 1 k.k.w., zgodnie z którym karę pozbawienia wolności wykonuje się w sposób humanitarny, z poszanowaniem godności ludzkiej skazanego.

W odpowiedzi z dnia 11 października 2011 r. (DWOiP-I-072-14/11) Sekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości pan Stanisław Chmielewski podzielił stanowisko Rzecznika Praw Obywatelskich i wskazał, że co do zasady widzenia odbywają się pod nadzorem funkcjonariusza, w sposób umożliwiający bezpośredni kontakt skazanego z osobą odwiedzającą przy oddzielnym stoliku. Minister zauważył również, że udzielanie widzeń w sposób uniemożliwiający bezpośredni kontakt stanowi karę dyscyplinarną wskazaną w art. 143 § 1 pkt 6 k.k.w. Jako słuszne ocenił twierdzenie, że widzenia winny przebiegać w warunkach wynikających wprost z wykładni językowej art. 105a k.k.w., a ich łagodzenie lub obostrzenie może wynikać z konkretnych regulacji kodeksu.

W związku z powyższym Rzecznik Praw Obywatelskich zwrócił się do Dyrektora Generalnego Służby Więziennej o spowodowanie w Zakładzie Karnym w O. udzielania skazanym i ich rodzinom widzeń w warunkach zgodnych z obowiązującymi przepisami.

W odpowiedzi z dnia 31 października 2012 r. (BPR-072-40/12/3566) Dyrektor Generalny Służby Więziennej uznał, że kwestionowana realizacja widzeń nie pozostaje w sprzeczności z *ratio legis* art. 105a § 5 k.k.w., ponieważ zgodnie z definicją określenia „oddzielić” zawartą w Słowniku Języka Polskiego W. Doroszewskiego oznacza ono „odgrodzić coś, kogoś od czegoś, kogoś”. Dyrektor Generalny ocenił, że ten sposób udzielania widzeń nie narusza przesłanek określonych w przywołanym przepisie.

Odnosząc się do stanowiska Dyrektora Generalnego należy zauważyć, że ustawodawca w omawianym przepisie nie zawarł określenia „oddzielić” lecz „oddzielny”, który zgodnie ze wskazanym słownikiem oznacza „tworzący pewną samodzielną całość”;

oddzielny od czego; nie połączony, odrębny, osobny". Ponadto, prezentowane przez Dyrektora Generalnego stanowisko jest *de facto* sprzeczne z poglądem Sekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości przedstawionym w piśmie z dnia 11 października 2011 r.

Mając powyższe na względzie, na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jednolity: Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.) zwracam się do Pana Ministra o podjęcie działań mających na celu zapewnienie udzielania pozbawionym wolności i ich rodzinom widzeń w warunkach określonych przez ustawodawcę.

Łączę pozdrowienie

Zeno Jędrzejko